

The practical significance of the study is that its results can be applied in the practical activities of secondary school teachers, as well as in the preparation of textbooks, teaching aids and methodological recommendations for students of pedagogical universities, as well as for students of modern secondary schools.

Key words: educational process, junior schoolchildren, paremia, paremiography, paremiology, pedagogical potential of proverbs and sayings.

УДК 371.311.3:796:613.71

Петро Рибалко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-6460-4255

DOI 10.24139/2312-5993/2019.10/176-186

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОГО СЕРЕДОВИЩА ДИТЯЧОЇ ОСВІТНЬОЇ УСТАНОВИ

Мета статті бачиться в розробці навчально-методичного супроводу процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища дитячої освітньої установи, практичній перевірці дієвості методів, форм і засобів навчання, поширенні методик визначення показників готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища освітньої установи.

Ключові слова: освітня установа, фізкультурно-оздоровче середовище, діти, здоров'я, здоровий спосіб життя.

Постановка проблеми. Початок нового тисячоліття характеризується новою хвилею реформ системи професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, що зумовлено створенням єдиного простору вищої освіти, розвитком інформаційного суспільства й необхідністю формування готовності майбутніх учителів прискорити інформатизацію освіти, забезпечити її якість та мобільність (Кириленко, 2012).

Слушною видається думка С. Мелікової про те, що підготовка висококваліфікованих кадрів, спроможних конкурувати на ринку праці, які володіють фаховими компетенціями у своїй галузі, спроможні здійснювати самостійне здобуття необхідної інформації, поповнювати знання та застосовувати їх у сучасних реаліях – все це завдання, що постають перед вищою освітою XXI століття.

В останнє десятиліття реалізація на практиці спортизованого фізичного виховання дітей та молоді, що має загальні семантичні коріння із середовищним підходом, досить успішно здійснюється групою вчених на чолі з В. К. Бальсевичем і Л. І. Лубишевою.

Провідним завданням учителя фізичної культури є формування й розвиток в учнів ключової компетентності «бути здоровим» як сукупність

інтелектуальних і практичних умінь, яка базується на сприйнятті індивідуального здоров'я як значущої цінності, включає знання й навички збереження наявного здоров'я і визначає поведінку особистості в ситуації вибору здоров'яруйнуючих чи здоров'язбережувальних умов (Рибалко, 2019).

Готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища освітніх установ слід сприймати як один із результатів їхньої професійної підготовки, що означає інтегральну соціально значущу особистісну якісну характеристику вчителя фізичної культури, яка поєднує: ціннісні установки на збереження і зміцнення фізичного, психічного і соціального здоров'я усіх учасників освітнього процесу (Семеніхіна, 2017); прагнення до власного фізичного і професійного розвитку; знання про експериментально апробовані, у тому числі й інноваційні, освітні методики здоров'язбережувального і здоров'яформувального спрямування; уміння органічно їх інтегрувати в цілісний освітній процес окремої вікової групи і всього закладу освіти, формувати в дітей ціннісне ставлення до власного здоров'я і мотивації щодо здорового способу життя; здібності, які забезпечують якісну комунікацію із суб'єктами фізкультурно-оздоровчого середовища (педагоги, діти, їх батьки) й ефективне вирішення поставлених професійних завдань (Харченко та ін., 2019; Шиян, 2001).

Основними ідеями сучасної освіти, що підтримуються й поширюються Міжнародною організацією ЮНІСЕФ, є ідеї забезпечення прав, свобод та інтересів дітей, представлені в концепції програми «Школа доброзичливого ставлення до дитини» («Child-friendly schools») (Водолазська, 2012).

Вже ні для кого не таємниця, що суспільний запит спрямований на заклад, який є не тільки місцем, де дітей навчають, а, насамперед, простором для їх повноцінного розвитку, осередком успішних, креативних і щасливих людей. Такий омріяний острів сподівань можливий лише в атмосфері фізичного комфорту, сприятливого соціального та психологічного клімату, що підтримує особистість, яка розвивається, вчасно реагує на її потреби та з повагою ставиться до її особливостей (Дубинська, 2017; Лянной та ін., 2019).

Аналіз актуальних досліджень. Освітнє середовище вивчали як зарубіжні (Дж. Гібсон, У. Мейс, Т. Менг, М. Турвей, В. А. Ясвін та інші), так і вітчизняні (Г. О. Балл, І. Д. Бех, Є. В. Бондаревська, С. Ю. Максимова, О. М. Пехота, В. В. Рибалка, В. А. Семиченко, В. В. Серіков, С. О. Сисоєва та інші) дослідники. Цікавим у цьому контексті є підхід зарубіжного науковця В. А. Ясвіна, який вважає, що освітнє середовище – це характеристика життя всередині закладу освіти, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться в соціальному та просторово-предметному оточенні.

Середовищний підхід у вихованні розглядається в роботах Ю. С. Мануйлова. Автор під середовищним підходом розуміє теорію і технологію опосередкованого керування (через середовище) процесами

формування й розвитку особистості дитини. Середовище, що існує як посередник у міждіючій взаємодії, впливає на вид думок, дій дітей і дорослих і через них на спосіб життя всієї спільноти. Спосіб життя прийнятий у співтоваристві, формує тип особистості.

На думку Е. Н. Степанової і Л. М. Лузіної, такий підхід демонструє собою орієнтацію вчителя або керівника закладу освіти при здійсненні своїх дій, що спонукає його до використання певної сукупності взаємопов'язаних понять і способів педагогічної діяльності.

Відповідно до концепції Е. А. Климова, об'єктом педагогічної діяльності є людина (учень, вихованець), а предметом – діяльність, спрямована на її розвиток, навчання, виховання. Сутність предметної педагогічної діяльності полягає в організації діяльності учнів, спрямованої на опанування соціокультурного досвіду як змісту освіти, основи і умови розвитку особистості (Совгіра та Гончаренко, 2015).

Мета дослідження – виявити й обґрунтувати теоретико-методичні засади досліджуваного процесу, перевірити методику проектування фізкультурно-оздоровчого середовища дитячої освітньої установи.

Виклад основного матеріалу. Зупинимось детальніше на тлумаченні терміну «фізкультурно-оздоровче середовище» (ФОС), яке ми розглядаємо в межах сучасного освітнього простору.

Поняття «середовище» нерозривно пов'язане з терміном «простір».

Простір у словниках тлумачиться як категорія філософії, що виражає співіснування й відособленість речей одна від одної, їх протяжність, порядок, розміщення відносно одна одної.

Згідно з філософським тлумаченням, загальний об'єктний простір – форма існування матеріальних об'єктів і процесів. Це необмежений, неосяжний і до кінця незбагнений предметний простір об'єктивного (реального) світу – загальний об'єктний простір, будову якого формує практично незчисленна множина створених природою й людиною об'єктів і відношень між ними.

У філософському розумінні середовище – це сукупність суспільних, матеріальних і духовних умов, які є основою існування, формування й діяльності людини.

Поняття «фізкультурно-спортивне середовище» вперше у своїх дослідженнях використала І. В. Манжелей, яка для закладу освіти його визначила як сукупність різних умов і можливостей фізичного й духовного формування та саморозвитку особистості, що містяться в просторово-предметному й соціальному оточенні. У її інтерпретації заклад освіти є особливим освітнім простором, у межах якого відбувається не тільки формування соціально адаптованої особистості, її професійне і громадянське самовизначення, але й формується найважливіша, базова характеристика особи, яка забезпечує реалізацію всіх інших, – здоров'я.

Спираючись на роботи О. Дункана, Л. Шноре, В. А. Ясвіна, І. В. Манжелей описує структуру фізкультурно-спортивного середовища:

- суб'єкти освітнього процесу;
- соціальний компонент фізкультурно-спортивного середовища;
- просторово-предметний компонент фізкультурно-спортивного середовища;
- змістовно-технологічний компонент фізкультурно-спортивного середовища.

На думку І. В. Манжелей, саме фізкультурно-спортивне середовище освітньої установи, через створення в ньому умов і надання спектру можливостей для розвитку особи, сприятиме актуалізації різноманітних фізкультурно-оздоровчих потреб учнів, оскільки в силу об'єктивних причин у межах однієї дисципліни «Фізична культура» зробити це досить важко і практично неможливо.

Термінологічний аналіз понять «середовище», «освітнє середовище», «фізкультурно-спортивне середовище» дав змогу виділити родові поняття та визначальні характеристики фізкультурно-оздоровчого середовища освітньої установи (ФОС). Серед них:

- система (фізкультурно-оздоровче середовище – це особистісно орієнтована система впливів та умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, які є результатом змін освітньої культури в закладі освіти);
- простір (фізкультурно-оздоровче середовище – це педагогічний, доцільно організований простір життєдіяльності, який і є необхідною умовою збереження і зміцнення всіх складників здоров'я, а отже й повноцінного та своєчасного розвитку фізичної, соціально-моральної, інтелектуально-пізнавальної, емоційно-ціннісної, творчої та інших сфер дитячої особистості);
- платформа (фізкультурно-оздоровче середовище освітньої установи – цілісна освітня платформа, де створені необхідні умови для збереження і зміцнення фізичного, духовного, психологічного і соціального здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу, виховання фізично здорової та морально досконалої молодшої людини, працездатної, спроможної активно реалізувати себе в дорослому житті в інтересах своєї особистості, сім'ї, держави та суспільства);
- форма (фізкультурно-оздоровче середовище розглядається як ефективна форма інтеграції та взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу (учнів, адміністрації школи, класних керівників та вихователів, учителів-предметників, соціальних педагогів, педагогів-психологів, медичного персоналу, педагогів додаткової освіти, педагогів-організаторів) для досягнення високої якості освіти за умови збереження здоров'я учнів. Таке трактування

теоретичних і практичних аспектів супроводу учнів в освітньому процесі знаходиться в повній відповідності з уявленнями про розширення цілей освіти, у число яких включені цілі розвитку, виховання, забезпечення фізичного, психічного, психологічного, морального і соціального здоров'я дітей.

Узагальнюючи підходи до означення, надамо власне бачення поняття «фізкультурно-оздоровче середовище освітньої установи» (ФОС).

Під фізкультурно-оздоровчим середовищем освітньої установи розуміється педагогічно вивірене й доцільно організоване освітнє середовище, у якому створені необхідні умови для збереження та зміцнення фізичного, психічного і соціального здоров'я всіх учасників освітнього процесу і який має на меті виховання фізично здорової та морально досконалої молодшої людини, спроможної активно реалізувати себе в дорослому житті в інтересах своєї особистості, сім'ї, держави та суспільства.

Характер впливу фізкультурно-оздоровчого середовища освітньої установи на особистість залежить від активності суб'єкта й багатства фізкультурно-спортивного простору світової спільноти, держави, регіону, округу, міста тощо – тієї конкретної атмосфери, яка сприяє розвитку локальних фізкультурно-оздоровчих середовищ (державна політика в сфері освіти і фізичної культури та спорту, соціальний замовлення тощо) або стримує його.

С. Ю. Щетініною розглянута системна інтеграція виховної роботи та фізкультурно-спортивного середовища ЗВО, метою якої є формування у студентської молоді загальнокультурних і професійних компетентностей через включення в значущу суспільно-корисну, художньо-естетичну й фізкультурно-спортивну діяльність.

А. В. Григорьев займається розробкою питань інновацій у фізкультурно-освітньому середовищі ЗВО. Інноваційне фізкультурно-спортивне середовище, на його думку, має орієнтуватися на вирішення таких завдань:

- 1) реалізація комплексу заходів з пропаганди цінностей здорового способу життя в освітньому середовищі;
- 2) розвиток інфраструктури фізичної культури, матеріального та інформаційного забезпечення освітнього процесу;
- 3) включення фізкультурно-спортивного середовища в оцінну шкалу інноваційного розвитку ЗВО;
- 4) розвиток сектора оздоровчих послуг, що забезпечують повноцінну реалізацію особистісного потенціалу студентів;
- 5) набуття досвіду конструктивної соціально значимої громадської участі в організації спортивної роботи;
- 6) підвищення конкурентоздатності молоді за рахунок досвіду організації фізкультурного руху.

Визначення основних параметрів фізкультурно-оздоровчого середовища вимагає розгляду його структури, яка має багато спільного з освітнім середовищем, тому зупинимося на ньому більш детально.

Узагальнення матеріалів робіт учених В. І. Глухова, К. Г. Зайцева, Б. Д. Куланіна, Л. І. Лубишевой та ін., дозволяють констатувати, що система фізкультурно-оздоровчих потреб людини може бути представлена чотирма основними компонентами:

- оздоровчий (потреби в русі, здоров'ї, працездатності, безпеки, в підвищенні рівня фізичних кондицій тощо);
- матеріальний (потреби у винагороді за спортивні досягнення; поліпшення умов занять, побуту тощо);
- соціальний (потреби в спілкуванні, у причетності до групи, у визнанні, в емоційній підтримці, у раціональному використанні вільного часу та ін.);
- духовний (потреба в пізнанні світу фізичної культури і себе, у творчому самотворенні й самовдосконаленні, потреба в розвитку волі і моральних якостей особистості, естетичні потреби, пов'язані із захопленням гармонії тілесності і пластичності та ін.).

Фізкультурно-оздоровче середовище ЗСО, на думку І. М. Уляновського, включає в себе три основних аспекти.

Перший аспект – результативний. Головним результатом впливу середовища на школярів є той ефект, який вони отримують у своєму розвитку. При цьому мова йде не тільки про розвиток фізичних здібностей дітей, а й про вплив середовища на особливості соціального та індивідуально-особистісного розвитку учнів.

Другий аспект – процесуальний. Він визначає засоби, якими школа досягає розвивального ефекту. Ці засоби можуть бути найрізноманітнішими, вони охоплюють усі сторони внутрішнього життя школи: організацію освітнього процесу і способи взаємодії в системі «вчитель – учні», соціально-психологічна структура класів і критерії формування міжособистісних відносин між учнями.

Третій аспект – цільовий, який характеризує школу з точки зору тих внутрішніх завдань, на вирішення яких реально спрямовані її зусилля, час і засоби.

Процес здоров'язбереження повинен інтегрувати три основних напрями збереження і зміцнення трьох складових здоров'я учнів: фізичне, психічне і соціальне.

Фізична складова пов'язана із забезпеченням повноцінного фізичного розвитку учнів, дотриманням медичних і санітарно-гігієнічних вимог до освітнього процесу. Завдяки цій складовій підтримується або відновлюється (нормалізується) робота функцій органів і систем (серцево-судинної, дихальної тощо), рівень фізичних якостей (сила, витривалість, гнучкість тощо), що визначають працездатність організму школяра. Для цієї складової основними факторами оздоровлення учнів є екологія предметно-просторового середовища, особиста й суспільна гігієна, рухова активність. Фізкультурно-оздоровча робота в загальноосвітніх установах є найбільш

пріоритетною формою збереження і зміцнення здоров'я школярів. Функціональні можливості організму дитини підвищуються за оптимально організованої рухової активності, яка є біологічною потребою дитини.

Ступінь інтегрованості фізичної, психологічної та соціальної складових визначають рівні розвитку здоров'язбережувальної діяльності освітньої установи. Тому важливим показником якості фізкультурно-оздоровчого середовища служить здатність цього середовища за допомогою наданих ним можливостей забезпечувати задоволення всього комплексу фізкультурно-оздоровчих потреб, створюючи, таким чином, відповідну мотивацію до фізичної активності.

Крім того, фізкультурно-оздоровче середовище, яке організовується вчителями фізичної культури, може й має забезпечувати органічний процес трансформації первинних потреб людини в її соціальні потреби – життєві цінності, які починають відігравати в її розвитку все більшу роль у якості джерел мотивації.

Отже, за результатами проведеного структурного аналізу ФОС виділимо в ньому три компоненти:

- **технологічний** (комплекс різного роду діяльності (навчальної, ігрової, проектно-дослідницької, оздоровчої тощо), спрямованої на навчання й розвиток фізичного, психічного та соціального здоров'я суб'єктів освітнього процесу);
- **інформаційно-комунікативний** компонент (інформаційна підтримка освітнього процесу в галузі здоров'язбереження (дидактичні матеріали, освітні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення тощо), реальна та віртуальна взаємодія учасників освітнього процесу всередині середовища);
- **матеріальний** компонент (сукупність предметних і програмно-технічних засобів, які забезпечують підтримку заходів, спрямованих на формування і розвиток фізичного, психічного і соціального здоров'я суб'єктів освітнього процесу).

Нижче опишемо основні засади щодо організації ФОС та його функціонування.

Завдання, що стоять перед фізкультурно-оздоровчим середовищем:

- сприяння дитині у вирішенні актуальних завдань розвитку, навчання, соціалізації: навчальні труднощі, проблеми з вибором освітнього і професійного маршруту, порушення емоційно-вольової сфери, проблеми взаємин з однолітками, учителями, батьками;
- формування бази даних про стан здоров'я, індивідуальні психофізіологічні особливості й резервні можливості організму учнів;
- розробка індивідуальних і колективних програм оздоровлення учнів, додаткових освітніх програм, організаційно-педагогічних рекомендацій, спрямованих на формування культури здорового і безпечного способу життя учнів;

- освіта батьків з метою підвищення компетентності в питаннях формування культури здорового і безпечного способу життя.

Основні напрями (види) діяльності ФОС:

- відбір системи надійних інформативних критеріїв оцінки функціонального стану і рівня фізичної підготовленості дітей у динаміці навчального року і на різних етапах навчання;
- проведення досліджень щодо впливу різних освітніх програм на рівень здоров'я учнів;
- розробка науково-обґрунтованих підходів до управління функціональним станом і фізичною підготовленістю учнів;
- формування потреби в пізнанні основ культури здорового і безпечного способу життя;
- підготовка науково-методичних публікацій з проблеми дослідження;
- узагальнення і пропаганда досвіду освітніх установ щодо створення фізкультурно-оздоровчого середовища закладу освіти;
- установлення контактів з іншими закладами освіти, які працюють у межах фундаментальних і прикладних напрямів у вихованні здорового молодого покоління.

Основні функції ФОС:

- комплексна діагностика індивідуально-психологічних особливостей (психологічний моніторинг), фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціонального стану учнів (моніторинг «здоров'я»), створення банку даних комплексної діагностики;
- профілактична робота (проведення заходів, спрямованих на попередження та/або усунення шкільних факторів ризику; формування в учнів медико-соціальної активності й мотивації на здоровий спосіб життя);
- консультування батьків і учнів за результатами комплексного моніторингу;
- розвивальна робота на основі впровадження додаткових освітніх програм по затребуваних напрямках;
- корекційна робота, організована за результатами педагогічного, психологічного та медико-біологічного моніторингу (моніторингу здоров'я);
- просвітництво та освіту (формування психолого-педагогічної та медико-соціальної компетентності учнів, адміністрації освітніх установ, педагогів, батьків);
- експертиза (освітніх, навчальних і оздоровчих програм, проектів, посібників, освітнього середовища, професійної діяльності фахівців освітніх установ).

Серед організаційно-методичних основ функціонування фізкультурно-оздоровчого середовища відзначаємо:

- на основі системного підходу розробка критеріїв оцінки його дидактичних засобів навчання морфо-функціональним і фізичним якостям дітей на різних етапах навчання;
- створення максимально сприятливих умов для саморозвитку, самовизначення учнів, усвідомленого вибору й побудови власного, індивідуального освітнього маршруту;
- охорона і зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів;
- забезпечення оптимального розвитку учнів (згідно з нормами розвитку у відповідному віці);
- сприяння всім учасникам освітнього процесу у формуванні універсальних навчальних дій, необхідних для реалізації стійкої мотивації на здоров'я та здоровий спосіб життя.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, процес фізичного виховання повинен інтегрувати основні напрями збереження і зміцнення трьох складових здоров'я учнів: фізичне, психічне і соціальне. Він має відбуватися не стихійно, а цілеспрямовано у спеціально створеному для цього фізкультурно-оздоровчому середовищі, провідна мета організації якого полягає у збереженні й поліпшенні стану здоров'я учнів шляхом спеціально розроблених виховних спортивних заходів на уроках і в позаурочний час.

Під фізкультурно-оздоровчим середовищем освітньої установи розуміється педагогічно вивірене і доцільно організоване освітнє середовище, у якому створені необхідні умови для збереження та зміцнення фізичного, психічного й соціального здоров'я всіх учасників освітнього процесу і який має на меті виховання фізично здорової та морально досконалої молоді людини, спроможної активно реалізувати себе в дорослому житті в інтересах своєї особистості, сім'ї, держави та суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

- Водолазська, Т. В. (2012). Модель доброзичливого до дітей освітнього середовища. *Пост Методика*, 5 (108). Режим доступу: <http://poippo.pl.ua/pm/pdf-1-f-w/PM-108.pdf>
- (Vodolazska, T. V. (2012). Model of child-friendly educational environment. *Post Metodyka*, 5 (108). Retrieved from: <http://poippo.pl.ua/pm/pdf-1-f-w/PM-108.pdf>).
- Дубинська, О. Я. (2017). Теоретичні аспекти застосування рекреаційно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні учнів старшого шкільного віку. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 143, 263-266 (Dubinska, O. Ya. (2017). Theoretical aspects of the use of recreational and health technologies in the physical education of high school students. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 143, 263-266).
- Кириленко, Н. М. (2012). Проблеми інформаційної безпеки освітнього середовища вищого навчального закладу. *Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: третя міжнар. наук.-практ.*

- конф.: [в 2 ч.]. Ч. 1, сс. 149-151. Львів (Kyrylenko, N. M. (2012). Problems of information security of educational environment of the higher education institution. *Information and telecommunication technologies in modern education: experience, problems, perspectives: the third intern. scientific-practical conf.: [in 2 vol.]. Vol. 1*, pp. 149-151. Lviv).
- Лянной, М., Рибалко, П., Ганчева, В., Красілов, А. (2019). Методика управління фізкультурно-оздоровчою діяльністю в сучасних закладах середньої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (88), 280-289 (Liannoi, M., Rybalko, P., Hancheva, V., Krasilov, A. (2019). Methods of management of physical and health activity in modern secondary education institutions. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 4 (88), 280-289).
- Рибалко, П. Ф. (2019). Керівні підходи і принципи у підготовці вчителів фізичної культури до оздоровчо-спортивної діяльності. *Гуманізація навчально – виховного процесу*, 4 (96), 66-77 (Rybalko, P. F. (2019). Guiding approaches and principles in the preparation of physical education teachers for health and sports activities. *Humanization of educational process*, 4 (96), 66-77).
- Семеніхіна, О. В. (2017). *Теорія і практика формування професійної готовності майбутніх учителів математики до використання засобів комп'ютерної візуалізації математичних знань* (дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04). Суми (Semenikhina, O. V. (2017). *Theory and practice of forming future mathematics teachers' professional readiness for the use of computer-aided visualization of mathematical knowledge* (DSc thesis). Sumy).
- Совгіра, С. В., Гончаренко, Г. Є. (2015). Проблеми екологічної безпеки як основи життєдіяльності особистості в освітньому середовищі. *IV Всеукраїнські наукові читання пам'яті Сергія Терещука: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Миколаїв, 23-24 квітня 2015 р.)*, сс. 205-208. Миколаїв (Sovhira, S. V., Honcharenko, H. Ye. (2015). Problems of ecological safety as a basis of personal life activity in educational environment. *IV All-Ukrainian Scientific Readings in Memory of Serhii Tereshchuk: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference with International Participation (Mykolaiv, April 23-24, 2015)*, p. 205-208. Mykolaiv).
- Харченко, Р., Хоменко, С., Красілов, А., Рибалко, П. (2019). Методика викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у закладі вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5, 183-195 (Kharchenko, R., Khomenko, S., Krasilov, A., Rybalko, P. (2019). Methodology of teaching the discipline "Physical Education" in higher education. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 5, 183-195).
- Шиян, Б. М. (2001). Підготовка вчителя фізичної культури третього тисячоліття. *Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: зб. наук. пр., Вип. 2*, 371-374. Рівне: Принт Хауз (Shyian, B. M. (2001). Training of the teacher of physical education of the third millennium. *The Concept of Development of Physical Education and Sports Industry in Ukraine, Issue 2*, 371-374. Rivne: Print House).

РЕЗЮМЕ

Рибалко Петр. Организация физкультурно-оздоровительной среды детского образовательного учреждения.

Цель статьи видится в разработке учебно-методического сопровождения процесса профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры к организации физкультурно-оздоровительной среды детского образовательного

учреждения, практической проверке действенности методов, форм и средств обучения, распространении методик определения показателей готовности будущих учителей физической культуры к организации физкультурно-оздоровительной среды образовательного учреждения.

Ключевые слова: образовательное учреждение, физкультурно-оздоровительная среда, дети, здоровье, здоровый образ жизни.

SUMMARY

Rybalko Petro. Organization of physical education and health environment of a children's education institution.

The aim of the article is seen in the development of educational and methodological support of the process of professional training of future teachers of physical culture to the organization of physical education and health environment of a children's education institution, practical verification of the effectiveness of methods, forms and means of teaching, dissemination of methods of determining the indicators of future physical education teachers' readiness for organization of physical education and health environment.

Such readiness implies, among other things, the use in the educational process of the education institution of experimentally tested, innovative educational methods of health saving and health forming direction. It is important that such methods and technologies are organically integrated into the holistic educational process of a separate age group and the whole education institution, implemented comprehensively through the creation of a safe developmental, natural and social environment, environmentally friendly living space, full medical care, optimization of movement mode, systems approach to the formation in children of value attitude towards their own health and motivation for healthy lifestyles, maintaining a harmonious, supportive relationships between the subjects of the educational process: teachers, children and parents, leaving the child the center of all educational influences.

The basis of this approach is humanistic pedagogy, individualization and differentiated solutions to pedagogical problems. The essence of a professional and personal approach is creation of conditions for the manifestation of personal functions of an individual, motivation, value orientations, self-realization, reflection, his or her abilities necessary for effective and productive professional activity in the future.

Key words: education institution, physical education and health environment, children, health, healthy lifestyle.

УДК 159.9.07:004.738.5-042.72-053.6

Оксана Скоробагатська

Сумський державний педагогічний

університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-5072-5195

DOI 10.24139/2312-5993/2019.10/186-200

ПРОБЛЕМА ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ У СУЧАСНИХ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

У статті проаналізовані статистичні дані щодо швидкості інтернетизації сучасного українського суспільства. Розглянуто теоретичні положення щодо визначення Інтернет-залежності. Визначено базові передумови виникнення й основні типи Інтернет-залежності згідно з дослідженнями К. Янг. З'ясовано коло потреб, які підлітки задовольняють за допомогою Інтернету. Проаналізовано критерії